

ВИСНОВОК

**розширеного засідання кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини**

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
докторської дисертації Хрика Василя Михайловича
на тему: «Теорія і практика підготовки майбутніх фахівців лісового
господарства до професійної діяльності», поданої
на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти**

Заслухавши та обговоривши дисертаційну роботу Хрика Василя Михайловича на тему «Теорія і практика підготовки майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності» прийнято висновок:

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена необхідністю розв'язання нагальних проблем охорони земель як основного національного багатства України, екологізації функціонування сучасних агроландшафтів, збільшення лісистості території, нарощування природоохоронного потенціалу лісів і збереження їхнього біологічного різноманіття, підвищення біологічної стійкості лісових екосистем до впливу негативних факторів середовища та зміни клімату, поліпшення якісного складу лісових насаджень, розширення сфер застосування методів раціонального використання лісових ресурсів зумовлюють потребу у висококваліфікованих фахівцях лісового господарства, а отже, необхідність упровадження комплексних інновацій в удосконалення системи лісівничої освіти. В останні роки у зв'язку зі значною інтенсифікацією лісогосподарського і лісопромислового виробництва, переходом до ринкових умов лісогосподарювання, технічним переоснащенням підприємств галузі, визнанням лісів України одним з найголовніших сировинних ресурсів, а також різким зростанням їх соціальної значущості особливо гостро постала необхідність вдосконалити лісівничу освіту в напрямі посилення підготовки фахівців лісового господарства як у якісному, так і в кількісному плані. Рівень вимог до фахівців лісового господарства зростає разом із рівнем розвитку галузі,

а також відповідно до завдань та умов модернізації вищої освіти, її інтеграції в єдиний європейський освітній простір, що серйозно змінює стратегію їх підготовки.

2. Тему дослідження затверджено на засіданні вченої ради Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 17 від 25.05.2021).

3. У дослідженні *вперше* обґрунтовано концепцію підготовки майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності, що охоплює методологічний, теоретичний, практичний концепти; розроблено педагогічну систему підготовки майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності, що містить три взаємопов'язані блоки (ціле-методологічний, змістово-організаційний, результативно-критеріальний); виявлено, теоретично обґрунтовано й реалізовано організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності (розвиток професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців лісового господарства; удосконалення змісту фахових дисциплін у контексті вимог лісового господарства; забезпечення індивідуальної траєкторії формування професійних знань, умінь і навичок майбутніх фахівців лісового господарства засобами інтеграційно-модульної технології; посилення практичної підготовки на основі поєднання аудиторної та позааудиторної діяльності майбутніх фахівців лісового господарства); *удосконалено* зміст, форми, методи, технології підготовки майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності; критерії готовності майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності (мотиваційно-особистісний, інформаційно-когнітивний, дієво-практичний) і показники; *уточнено* сутність ключових понять дослідження («підготовка майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності», «готовність майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності»); *подальшого розвитку* набули уявлення про особливості професійної діяльності фахівців лісового господарства; діагностичний супровід щодо визначення стану готовності майбутніх фахівців лісового господарства до

професійної діяльності; реалізація методологічних підходів та специфічних принципів у підготовці майбутніх фахівців лісового господарства; компоненти готовності до професійної діяльності.

4. Практичне значення одержаних результатів полягає в розробленні та впровадженні в процес підготовки майбутніх фахівців лісового господарства навчально-методичного забезпечення, зокрема: робочих програм навчальних дисциплін «Лісівництво», «Лісовпорядкування», «Лісові культури», «Лісова таксація» і спецсеінарів «Інтеграція лісівничої та екологічної освіти», «Інформатизація лісового підприємництва», «Основи професійного становлення майбутніх фахівців лісового господарства»; конспектів лекцій і методичних рекомендацій для виконання практичних робіт із зазначених дисциплін та спецсеінарів; програми й методичних рекомендацій до виробничої практики та методичних рекомендацій із навчальної практики з лісовпорядкування для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 205 «Лісове господарство»; термінологічного словника «Генетика, селекція та насінництво лісових та декоративних рослин», робочого зошита з практичних занять із дисципліни «Лісівництво» і навчального посібника «Лісівництво», завдань для самостійної роботи й контролю навчальних досягнень майбутніх фахівців лісового господарства.

Результати дослідження можуть зацікавити викладачів та здобувачів закладів вищої освіти. Матеріали доцільно використовувати на факультетах підвищення кваліфікації працівників агропромислового комплексу, під час планування й організації освітнього процесу, реалізації індивідуального та диференційованого підходів до здобувачів.

5. Основні положення й результати дослідження обговорено на науково-практичних конференціях різного рівня: міжнародних – «Агролісове господарство як стійке використання землі» (Неймеген, Нідерланди, 2018), «Відтворення лісів та лісова меліорація в Україні: витоки, сучасний стан, виклики сьогодення та перспективи в умовах антропогену» (Київ, 2019), «Актуальні проблеми, пріоритетні напрями та стратегії розвитку України»

(Київ, 2021, 2022), «Лісівнича освіта і наука: стан, проблеми та перспективи розвитку» (Малин, 2021), «Теперішнє та майбутнє лісів екотону середніх широт» (Київ, 2021), «Біосферні резервати як приклад сталого природокористування» (Київ, 2021), вебінар «Біосферні резервати як приклад сталого природокористування» у межах проекту «Програма боротьби з лісовими злочинами в Україні» за підтримки відділу міжнародних програм Лісової служби США (Київ, 2021), «Climate change sustainable development: new challenges of the century» (Mysolaiv, 2021). «Сучасні виклики і актуальні проблеми лісівничої освіти, науки та виробництва» (Біла Церква, 2021, 2022), усеукраїнських – «Екологічна безпека держави» (Київ, 2021), «Інтеграція фундаментальних та прикладних досліджень в екологічній, географічній та хімічній освіті» (Умань, 2021), «Освітні та наукові виміри природничих наук» (Суми, 2021), «Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра» (Київ, 2021), «Агробізнес і освіта: сучасні моделі розвитку та співпраці» (2021), «Сучасна освіта: методологія, теорія, практика» (Київ, 2021).

6. За результатами дослідження опубліковано в 41 публікації автора (15 – у співавторстві), зокрема: в 1 монографії, 1 навчальному посібнику, 20 статтях у фахових наукових виданнях України та в іноземних наукових періодичних виданнях (3 – у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних «WoS»), у 9 – апробаційного характеру, у 10 розвідках, які додатково відображають положення дисертації.

***Опубліковані праці, що відображають основні наукові
результати дисертації***

Монографії

1. Хрик, В. М. (2022а). *Підготовка майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності: теорія, методика, практика* Біла Церква: ТОВ «Білоцерківдрук».

Навчальні посібники

2. Хрик, В. М., & Кімейчук, І. В. (2022b). *Лісівництво* Біла Церква: ТОВ «Білоцерківдрук».

Статті у фахових наукових виданнях України

3. Хрик, В. М. (2021a). Еволюція лісівничої освіти в Україні. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженко*, 47, 206-214.
4. Хрик, В. М. (2021b). Підготовка майбутніх фахівців аграрної галузі до професійної діяльності. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 199, 166-171.
5. Хрик, В. М. (2021c). Сучасні проблеми лісівничої освіти в Україні. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5 (109), 213-223. [doi:10.24139/2312-5993/2021.05/213-223](https://doi.org/10.24139/2312-5993/2021.05/213-223).
6. Хрик, В. М. (2021d). Зарубіжний досвід розв'язання актуальних проблем теорії та практики вищої лісівничої освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*, 4, 197-205.
7. Хрик, В. М. (2021e). Педагогічні аспекти формування дослідницької компетентності в майбутніх фахівців лісового господарства. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 6(110), 371-380.
8. Хрик, В. М. (2021f). Інноваційні технології підготовки майбутніх фахівців лісового господарства. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 9(113), 200-214.
9. Хрик, В. М. (2021g). Концепція професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія*, 68, 75-81.
10. Хрик, В. М. (2021h). Модель професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 10 (114), 99-109.
11. Хрик, В. М. (2021i). Вибір методологічних підходів до підготовки майбутніх фахівців лісового господарства. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 11(115), 198-206.
12. Хрик, В. М. (2022c). Формування професійної компетентності майбутніх фахівців лісгосподарської галузі на основі використання методики виробничих ситуацій. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 203, 153-160. [doi:10.36550/2415-7988-2022-1-203-153-160](https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-203-153-160).

13. Хрик, В. М. (2022d). Психолого-педагогічні аспекти компетентнісної підготовки дослідництва у бакалаврів лісового господарства *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 200, 143-147.

14. Хрик, В. М. (2022e). Професійні компетентності майбутніх фахівців лісового господарства. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*, 1, 50-58.

15. Хрик, В. М. (2022f). Професійні вимоги до майбутнього фахівця лісового господарства. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (204), 142-154.

16. Хрик, В. М. (2022g). Функції та види професійної діяльності майбутніх фахівців лісового господарства *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*, 69, 117-124.

17. Хрик, В. М. (2022h). Чинники формування готовності майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія*, 13, 70-80.

18. Хрик, В. М. (2022i). Формування готовності майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності на основі метапредметної інтеграції в аудиторній і позааудиторній діяльності. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*, 2, 6-15. Відновлено з <http://znp.udpu.edu.ua/article/view/262818>

Статті в іноземних наукових періодичних виданнях

19. Khryk, V., Dushechkina, N., ZozuliakSluchyk, R., Antonenko, V., Potashniuk, I., & Chaika, Y. (2021j). Fundamentação teórica da integração de processos tecnológicos inovadores na atividade educacional. *Laplage Em Revista*, 7 (Extra-C), 628-635. [doi:10.24115/S2446-622020217ExtraC1054p.628-635](https://doi.org/10.24115/S2446-622020217ExtraC1054p.628-635).

20. Khryk, V., Ponomarenko, S., Verhun, A., Morhulets, O., Nikonenko, T., & Koval, L. (2021k). Digitization of education as a key characteristic of modernity. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 21(10), 191-195. Retrieved from http://paper.ijcsns.org/07_book/202110/20211026.pdf

21. Sovgira, S., Khryk, V., Zamrozevych-Shadrina, S., Pukhno, S., Badyeyeva, L., & Smakovskiy, Yu. (2022). The Impact Of Globalization On Educational Activities In The Modern World *International Journal of Computer*

Science and Network Security, 22(3), 461-466. Retrieved from http://paper.ijcsns.org/07_book/202203/20220358.pdf

22. Khryk, V., & Pashchenko, D. (2022). The essence of readiness of future forestry professionals for professional activity according to information and cognitive criteria *Pedagogy and Education Management Review* (PEMR), 5(7), 26-34. Retrieved from <https://public.scnchub.com/perm/index.php/perm/article/view/82>

Публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації

23. Khryk, V., Yukhnovskyi, V., Gladun, G., & Lobchenko, H. (2018). *Agroforestry component in formation and functioning of current agricultural landscapes. Agroforestry as Sustainable Land Use*, Proceedings of the 4th European Agroforestry Conference, Nijmegen, The Netherlands.

24. Хрик, В. М. (2021l). *Використання системного підходу у підготовці майбутніх фахівців лісового господарства*, Тези доповіді Другого всеукраїнського круглого столу. Київ: ІТТА.

25. Хрик, В. М. (2021m). *Проблеми лісогосподарської галузі*, Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Умань: Уманський державний педагогічний університет.

26. Хрик, В. М. (2021n). *Аналіз традиційної моделі проведення практичних занять з обов'язкового освітнього компоненту «Лісові культури»*, Збірник матеріалів II Всеукраїнської заочної наукової конференції. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка.

27. Хрик, В. М. (2021o). *Педагогічні умови формування дослідницької компетентності бакалаврів лісового господарства*, Матеріалів третьої Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції. Київ: ІТТА.

28. Хрик, В. М. (2021p). *Системний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства*, Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ».

29. Хрик, В. М., Кімейчук, І. В., & Хахула, Л. П. (2022). *Формування якостей особистості у процесі виховання здобувачів Білоцерківського національного аграрного університету*, Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Біла Церква: БНАУ.

30. Хрик, В. М. (2022j). *Особистісно-орієнтований підхід до професійної*

підготовки майбутніх фахівців лісового господарства, Матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції. Київ: ІТТА.

31. Khryk, V., & Pashchenko, D. (2021). *Acquisition of general and professional competencies during theoretical and project training by masters of forestry*, Матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Біла Церква: БНАУ.

Опубліковані праці, що додатково відображають наукові результати дисертації

32. Хрик, В. М. (2021q). Система професійної мотивації та ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців лісового господарства. *Acta Paedagogica Volynienses*, 6, 188-196. [doi:10.32782/apv/2021.6.29](https://doi.org/10.32782/apv/2021.6.29)

33. Хрик, В. М. (2021r). Пріоритетні умови підготовки майбутніх фахівців лісового господарства. *Acta Paedagogica Volynienses*, 5, 171–178. [doi:10.32782/apv/2021.5.26](https://doi.org/10.32782/apv/2021.5.26)

34. Khryk, V., Yashnyk, S., & Kimeichuk, I. (2021). *Теорія і методика викладання дисципліни «Лісівництво» для майбутніх фахівців лісогосподарської галузі. Socio-economic development of regions: strategies, models, innovations*. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole.

35. Бойко, В. М., Кімейчук, І. В., Левандовська, С. М., Лозінська, Т. П., Олешко, О. Г., & Хрик, В. М. (2020). *Генетика, селекція та насінництво лісових та декоративних рослин: термінологічний словник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальностей 205 «Лісове господарство» та 206 «Садово-паркове господарство»*. Біла Церква: Білоцерківський національний аграрний університет.

36. Маурер, В. М., Хрик, В. М., & Юхновський, В. Ю. (2019). *Відтворення лісів та лісова меліорація в Україні: витоки, сучасний стан, виклики сьогодення та перспективи в умовах антропогену*. Київ: РВВ НУБіП України.

37. Хрик, В. М., Кімейчук, І. В., Левандовська, С. М., Лозінська, Т. П., & Олешко, О. Г. (2020). *Лісові культури: методичні рекомендації для виконання практичних робіт здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 205 – «Лісове господарство»*. Біла Церква: Білоцерківський національний аграрний університет.

38. Хахула, В. С., Хрик, В. М., Левандовська, С. М., Лозінська, Т. П., & Бойко, В. М. (2019). *Виробнича практика: програма і методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 205 «Лісове господарство»*. Біла Церква: Білоцерківський національний аграрний університет.

39. Хрик, В. М. (2021s). Напрями вирішення проблем лісогосподарської галузі. *Наукові записки екологічної лабораторії Уманського державного педагогічного університету*, 24, 48-52.

40. Khryk, V., Kimeichuk, I., Nosnikau, V., Rabko, S., Kozel, A., Maliuha, V., & Yukhnovskyi, V. (2021). Stability of natural regeneration at ravine-gully systems. *Труди БГТУ*. 1(2), 103-111. Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/n/stability-of-natural-regeneration-at-ravine-gully-systems/viewer>

41. Khryk, V. M., Maliuha, V. M., Kimeichuk, I. V., Khakhula, V. S., & Yukhnovskyi, V. Y. (2021). Natural regeneration of ravine-gully systems and former arable lands in ovruch region. *Modern Scientific Researches*, 13(3), 27-37. Retrieved from <https://www.modscires.pro/index.php/msr/issue/view/msr13-03/msr13-03>.

Особистий внесок автора. У праці [2] опубліковано чотири розділи з лісівництва; [19] досліджено загальні питання інтеграційних процесів у навчальній діяльності; [20] відрефлектовано проблеми цифрової грамотності особистості; [21] проаналізовано глобалізаційні процеси в сучасній освіті; [22] опрацьовано питання природного відродження агроландшафтів; [23] доведено значення лісогосподарської галузі; [29] з'ясовано сучасні виклики лісівничої освіти; [31] схарактеризовано професійні компетентності фахівців захисту довкілля, [34] представлено методичні засади викладання дисципліни «Лісівництво» для майбутніх фахівців лісогосподарської галузі; [35] подано визначення лісових культур; [36] схарактеризовано сучасний стан лісових екосистем; [37] сформульовано методичні рекомендації до шести практичних робіт; [38] запропоновано методичні рекомендації з виробничої практики; вивчено проблеми стабільності природних екосистем [40]; описано особливості природного відродження агроландшафтів [41].

7. Дисертаційна робота Хрика Василя Михайловича «Теорія і практика підготовки майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності» відповідає «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17 листопада 2021 р.

8. Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини за результатами голосування (за – 17, проти – немає, утримались – немає) ухвалила рекомендувати дослідження Хрика Василя Михайловича «Теорія і практика підготовки майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності» до розгляду у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Головуюча на засіданні,
доктор педагогічних наук, професор

Оксана БЯЛИК

Секретар

Наталка ДУДНИК

ОСОБИСТИЙ ПІДПИС	<i>О. Бялик</i>
<i>Н. Дудник</i>	ЗАСВІДЧУЮ
Завідувач канцелярії	УДПУ <i>Н</i>
<i>Т. Хлівниш</i>	
"	200 р.